Ч. 273. Львів, середа дня 5. (18.) грудня 1907. Річник XI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
о пів року . . 10 кор
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановних псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.— Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Справа подій на львівскім університеті в державній раді.

(✕) Парляментарна комісия руского клюбу на основі телеґрафічної вісти про події на львівскім університеті переговорювала ще в суботу з міністром-президентом бар. Беком, котрий був сими вістями вельми занепокоєний, одначе заявив, що не має ще ніякого урядового донесеня, але зажадав єго телефоном. Крім того зараз в суботу уложив голова руского клюбу п. Романчук нагле внесенє в тій справі, одначе задля скорого закінченя засіданя не можна було єго внести, а зроблено се в понеділок (хибно отже подало »Słowo polskie«, що внесенє подано в суботу). В неділю і в понеділок переговорювала парл. комісия руского клюбу з міністром-президентом в сій справі на основі вістий привезених зі Львова проф. Колесою.

Окрім наглого внесеня подали рускі посли в понеділок на засіданю посольскої палати багато інтерпеляций і домагали ся дословного їх відчитаня, але президент Вайскірхнер відказав сему домаганю і відложив відчитанє сих інтерпеляций на конець засіданя, уділивши послови Фінкови голосу до дневного порядку. Ледво Фінк став промовляти, звяти рускі посли крик і почали протестувати проти сего розпорядку президента, як звіщає „Діло“ били кулаками о пульти, тріскали пультами, тупотали ногами і свистали, так що заглушили промову Фінка. Накликуванє президента до спокою показало ся безуспішним. Підчас того пос. Бачиньский кинув відломком розбитого пульта в напрямі президиї і трафив ним в голову словіньского пос. Бенковича. В палаті підняв ся великий заполот і шум, рускі посли кинули ся з кулаками в напрямі президиї. В сій хвилі п. Фінк перервав свою промову а президент Вайскірхнер закрив засіданє, але шум на руских лавах тривав дальше.

Сумжі події в державній раді.

(✕) На основі вечірних телеґрафічних вістий подали ми в попереднім тут уміщений статі про події викликані в посольскій палаті доманганєм руского клюбу, щоби внесені численні інтерпеляциї відчитувано дословно. Ранішні телеґрами нинішні доповняють вісти про сі події, які опісля розіграли ся в посольскій палаті. (Опис тих подій подаємо на иншім місци). Тут одначе ми приневолені прилучити ся до заяви голови клюбу п. Романчука і висловити найглибший жаль, що пос. Бачиньский дав ся пірвати пристрастям до того ступня, що тяжко зранив відорваною з пульту дошкою словіньского посла Бенковича, котрий наслідком того довший час не міг відзискати притомности. Бучею, яку викликав своїм поступком п. Бачиньский, до котрої прилучили ся і деякі инші посли як Старух, Петрицкий і ин., не принесли слави і чести рускій справі, а навпаки викликали загальне обуренє инших парляментарних сторонництв, окрім хиба социялістичних одиниць, котрі станули по їх стороні. Як раз, в хвилі, коли веде ся боротьба о узисканє рівноправности в огнищі науки і культури, коли наглим внесенєм в університетскім справі треба було приєднати для руского народу прихильність представників инших народів австрийских, повинні були рускі посли ужити культурного оружя, а не дати ся випровадити з рівноваги. Приклади далеко могутнійших народів, котрих представники послугували ся подібним оружем, стають певним доказом, що тим способом не тілько не осягне ся ніякого позитивного успіху, а крім того не осягає ся навіть тої моральної побіди, котру всеж може віднести культурно ведена боротьба над всякою насилою, а котру ми осуджуємо яко неморальний спосіб примінюваний нераз і проти руского народу.

Сьвято св. Николая в Льотарингії.

Св. Николай — пише Köln. Volksz. ч. 1060 — є від давна патроном Льотаринґії, le patron de la Lorraine. Нічо дивного, що єго сьвято відограє в народнім житю Льотаринґії таку велику ролю. Також нічо дивного, що майже кождий третий Льотаринґієць, бодай ще до недавна, носив імя Николи. В деяких родинах переходить імя Николи від рода в рід, з вітця на найстаршого сина, а в деяких селах майже нема хати, в котрій би не було Николи. Для відріжненя одиниць мусить імя прибирати деякі зміни: Nikola, Nekla, Klös, Kläschen, Klos, Klosi, Nekl, Nekelchen, Nekläschen, Neklosi, Kola, Kalachen і т. д. А що в Льотаринґії, як в многих инших краях сьвято іменника відограє в житю одиниці більшу ролю як сьвято уродин, тому то не дивота, що як раз сей день став правдивим народним сьвятом. Але позаяк св. Николай, після переданя привернув житє трем дітям, котрі забив жорстокий мучитель, є він особлившим опікуном дітий. Тому то они слушно беруть найбільшу участь в сім торжестві.

Вже довго наперед тішить ся молодий сьвіт тим днем. Старші братчики і сестри приготовляють менші діти на се з піднесеним серцем і якоюсь таємничостию. Всі старають ся всіми силами перед тим визначитись своїм поведенєм, а се має свої добрі наслідки. Вкінци надійшов день перед сьвятом. Як то має бути правдивий день св. Николая, то землю покриває сьвіжий сніжок, а білі платочки кругляючи, спадають на долину. Ледової студению свище вітер по нагих деревах. На улицях села панує глубока пітьма. Лише денеде заблисне коротко ліхтарня показуючи дорогу до сусіда, до кревного. Але по хатах лящать печі. Суха бучина тріщить і бухає поломінию. При огни сидить отець і курить люльку.

Він пригадує собі свої молоді літа, коли то він яко дитина також так часто тужив за сим сьвятом, коли він яко найстарший мусів вітцеви на єго іменини сказати »ein Sprüchlein«, і все радував ся. В тім нагло відчиняють ся двері. Зявляє ся єго найстарший синок, осторожно ведений материю. Другі діточки йдуть утішно за ними. Синок несе на великій тарільці вершок з голови цукру, з вверху замаєний красною китицею биндами перевязаною, як то буває на селі на весілях. Побіч лежить кілька пачок тютюну або також кілька циґар яко дарунок для батька. Дрожачим, зворушеним голосом говорить хлопчик коротеньку промову »Sprüchlein«, при чім мати підпомагає. Сердечно обнимає отець свою жену і свої діти, дякуючи їм за желаня і за дарунки. Осторожно кладе ся цукор з биндами і китицею на »Dressi« (dressoir) і поволі все утихає в хаті. Мати приносить свою куделю і від часу до часу споглядає на діти. Онаж знає, що небавом завитає для них радісна хвиля. А діточки пильно заняті коло стола. Мала лямпа, що по середині хати звисає на дроті зі стелі, скупо кидає сьвітло на місце праці серед родини. Найстарший синок пише задачу, другий рильцем ставляє пильно букви, які з трудом вичитує з »Fiebl'a«. Молодший братчик кріпко скробає на табличці криски і лінійки; він ще не довго в школі. Сестричка вимахує вже дротиком і пробує зробити першу пару панчошок. Всі оживлені і запопадливо намагають ся кожде як найліпше викінчити свою роботу. Від часу до часу однак рівночасно наслухують, споглядаючи на себе питаючими оченятами. Але ні! „А може Сьвятий Николай задля великого снігу не дістане ся? Може осляти за тяжко єго нести? О шкода, як би Він не прийшов! А на сьвіті то так далеко! Сусїдне село лежить по тамтім боці ліса!“

(Конець буде).

Промова професора унів. д-ра Майра.

(Дальше).

Можу вам подати цілий виказ котрий би певно зацікавив і міністра просьвіти. Деякі професори дбають про те, щоби не допустити на університет професорів з християньским переконанєм а більшість професорів вказує звичайно на те, що професори з христ. сьвітогля дом є менше вартні.

Я не хочу закривати тайн університетских виділів, але можу звернути бачність на відомі події. Як принято радника двору Гірка длятого лише, що він має католицке переконанє? Коли до Інсбрука покликано проф. Гафнера, заборонили єму студенти читати виклади в салях сьвітских виділів і виперли єго до саль богословского виділу. Проф. Масарик представив нам вчера д-ра Моріца Людо Гартмана яко сьвіточа науки. Не хочу тут єго кваліфікувати, але я приневолений се зазначити, що він є одним з духових провідників социял-демократиї в Австриї, жидівского роду і зятем могутного професора на медичнім виділі. (Ґлекель (соц.-дем.): але він в десятеро мудрійший, як ви всі разом і не маєте понятя, як він діляє, инакше не говорилиб ви так). Алеж се не перечить наведеним мною подіям. Вправді Гартман не став професором, але се річ відома, що єму дали додаток 5000 К минулого року, а се є плата професора і се тому, щоби у Відни не роблено хриї, наколиб по католицки думаючий професор прийшов до Інсбрука (Ґлекель: се була уступка для клерикалів, нічого більше!). Гартман є проводирем социял-демократів, а я звертаю лише бачність на поступованє в Німеччині в такім случаю.

Пруске правительство социял-демократичного доцента Аронса просто усунуло (крик у социял-демократів). В Прусах і взагалі в Німеччині не позваляє ся на державних становищах, грішми народу плаченим людям проповідувати переворот. В Прусах нема одного професора, котрий признавав би ся до социял-дем. проґрами а наколи в Австриї не поступає ся так само, то се лише боязливість правительства. Се потайне попусканє треба тим строгійше осуджувати, позаяк у нас ще дає ся емолюмента професора і оплачує ся єго за те, що він проповідує переворот. Се австрийска система. Длячого в Інсбруку від десяток літ не допускає ся професора теольоґії до ректорату? а чому також ні оден професор сьвітский не стане ректором, котрого підозрівають о католицкі переконаня? тому, бо він в соймі не виступав би в обороні т. зв. поступу і вольнодумства. Чи се справедливо? Чи се справедливо, як на лікарскім виділі в інститутах посади асистентів обсаджує ся лише противниками христ. сьвітогляду? Прошу пригадати собі случай проф. Фрішавф, котрого примусово спенсионовано задля єго нападів на проф. Ріхтера. Мене самого яко молодого доцента проголошувано „будучим сьвіточем науки«, як довго думано, що я сиджу в иншім таборі і буду одушевляти ся переслідованєм катол. студентів. Я перемінив як раз своє переконанє, бо бачив, як то діє ся на університетах і як именно переслідують катол. студентів. Очевидно з того часу став я меншевартним ученим. (Веселість, дуже добре!). Шенерияньскі студенти устроюють справдешні переслідованя товаришів християньского переконаня і австрийских прихильників. В Градци товариство катол. студентів »Кароліна« дізнає від довшого часу переслідованя Не допускано до промоциї д-ра Удого, що було справдешним скандалом, подібні річи діяли ся в Празї, у Відни і в Інсбруку. Прошу лише прочитати останню інтерпеляцию в тій справі. Коли хто приневолений за своє католицке переконанє зносити від товаришів такі обидливі оклики, „як католицка свиня“, „попівский прислужник“, коли єму всюди з риком виспівують глумливу пісню на чотки рожанець, то скажіть, чи се можна назвати »рівноправностю« на університетах? Коли Шенерияньскі студенти закидають католицким »зраду вітчини«, то що се значить? Се значить, що они є зрадниками пруской держави а не Австриї. Чи чули ви, щоби коли на инших університетах коли небудь співали австрийский гимн народний? Ні! гимном наших університетів стало „Wacht am Rhein“. Заявляю, що „Wacht am Rhein“ є зовсім на місці в Німеччині, де я сей гимн шаную, так само гимн Гарибальдого в Італії, але зазначую також, що ми в Австриї маємо лише оден гимн австрийский. (Славно, гучні оплески! Др. Ерлер перебиває: і сей був колись буршом!).

Я се признаю, і я вже заявив, длячого я вирік ся тої заблуканої молодежи. Я се доказав, що нам усе закидають яко брехню.

Колеґо Вальднер, виж самі були при тодішній інавґурациї в Інсбруку! Якимиж нужденними мусять нам видати ся деякі оповіщеня ректорів і професорских виділів з останних часів. Про заняу в Інсбруку не потребую говорити, де було сказано о протекциї на університеті. Когож там протеґують?

(Конець буде).

Злобні видумки д-ра Івана Франка.

Написав
Іван Верхратский.

(Дальше).

»Без'іменний« автор пише: „Кузьня найбільшого тодішного руского поета“. До писаня поезий, именно в засягу мною обранім дуже штучно утворених виразів, кузні не було і потреба: бесїда моїх творів — се можу сказати з доброю совістию—єсть чисто народна, а коли утворив яке слово нове, то єсть оно правильно утворене а основує ся на людовій річи. То доперва пізнійше повставали кузні, в котрих незнанє язика клепало на швидку таке добро як: ріжноманітний, одноманітний, підпорядкувати, змрік, стисло науковий, Чехи можуть бути горді на свого поета, богатьох і пр. пр Твердженє „без'іменного“ автора, що я розіслав священикам мою брошуру, єсть зовсім ложне (або як гуртковці пишуть: це брехня!). Я не післав ні одному священику моєї брошури. Впрочім була она печатана тілько в 1.000 примірниках, а тоту брошуру продавали книгарня Ставропигийска ві Львові і кн. Білоуса в Коломиї. В статї „Без'іменного“ написано так хитро, що видає ся, наче б я був противником всякого поступу і противником молодежи тодішної, університской „дуже поступної“. О скільно се правда, викажемо пізнійше. Не вірно також сказано, що кромі »Слова« і »Сіона« я також виступив против „Друга“. Не також, але я перший виступив против „Друга“ в моїй брошурі. Впрочім я лише критикував литературну вартість „Друга“, переважно єго ничевість язикову. Хоть моя критика була й остра, таки впадає в очи, що п. Івана Франка я ощадив і не чіпнув єго ані разу. Вправді язик п. Івана Франка оказував також фальши, та дав я єму спокій для певних причин. Межи всїми писателями „Друга“ був лиш один Іван Франко, котрий показував талант писательский. Він доперва зачинав писати; тож не хотів я єго строгою критикою знеохочувати.

Саме в час, коли то я печатав свої стихи власним накладом, без всякого вигляду на зиск, в часї дуже слабого у нас руху лїтературного, приїхав був до Львова пок. професор М. Драгоманів. Професор кієвского університету, чоловік ширшої науки, при тім чоловік, дуже вимовний, у нас він всюди зробив як найлучше враженє. Драгоманів звернув більшу увагу на мене, мабуть задля живійшого, як на той час, моєго занятя малорускою литературою, посїтив мене кілька раз в мешканю і говорив зовсім свобедно. Він схлібляв менї, однакож я чув таки добре, що в богато річах ми розходимо ся. Драгоманів бачачи мої поезиї заохочував мене піднести в поезиях „нові ідеї“. Хоть зпочину він виразив ся загально, так я менше-більше зорієнтував ся, чого він бажав. Я не давав рішучого одвіта, але примітив, що уважаю поезию не моїм фахом, а хоть пишу тепер стихи, то лишень радше для розвиваня самого язика у нас занедбаного. Остатний раз, коли був у мене пок. професор Драгоманів, я власне мав вже напечатаних кілька пів аркушів моїх „Баєк“. Переглянув їх Драгоманів а байку »Білко і лихий пан« прочитав два рави; єму она сподобалась; по єго думцї она звязнїйше написана, віж Рябко Гулака-Артемовского. Одного слова не розумів, именно:

Білка ваяли за кудри
Та знов єго на удри —

на удри я єму мусїв толкувати. З етимольоґічної правописи навіть такої, якої я ужив в моїх виданях (вовкъ, жовтий, мовивъ), покійник не дуже був вдоволений. Казав, що знаміряє нову ввести правопись, і на картцї (десь ще і доси маю єї межи шпарґалем) переписав мою байку: Лисиця і Львиця.

Лисицья реґіт підняла!
Одноє львицья львятко мaje etc.

Дрогоманів говорив зо мною, як впрочім і зо всїми нашими людьми цїлком свободно. Нинї очевидно він наміряв менї сказати більше. Ото-ж почав від того, що нам передовсїм випадає повалити всякі авторитети, котрі у нас лише спиняють дїло. Я занимаючи ся тілько язиком, а не полїтикою, одвітив, що в зачерку мною обранім і роблю те, именно уважаю, а навіть шкодливе в загалі для розвитку русчини у нас, тому то виступаю против язика, хоть скілько можна не тикаю личностїй. На те Драгоманів: те все ще за мало, слїдує вам передусїм повалити авторитет священиків, бо они на Руси головно запорою здорового поступу. Сему я рішучо спротивив ся. Не знаю близше — говорив я — вашого священьства на Украинї, але у нас в Галичинї переважно священики чесні і патриотичні. Против наших священиків виступати рускому патриоту, по моєї розсудї, була би річ пуста і шкодлива. Подумайте: цїлий рух руский в Галичинї викликали священики, піддержали священики. А і межи нечисленною рускою інтелїгенциєю світскою головні дїятелї то синове руских священиків. Навіть і новий народний напрям розчав ся в Галичинї священиками: Маркіян Шашкевич, Яков Головацкий і Іван Вагилевич були рускими священиками.

Переважну часть твердяків між нашим священьством не належить оцїняти дуже строго. Де їм було навчити ся малоруского язика, ревнїйші з них рвали ся писати, писали так, як їм видавало ся найлучше, кождий співав, що так скажу, на самоїлку, а церковний язик, котрого учили ся в сїменищи, побивав річ народну, якої систематично вперед у нас не вчив нїхто. Отож і твердякам переважно не приписую абсолютно злої волї. Многі з них дійсно думають, що »язичє«, яким пише „Слово“, то самий чистий язик, котрим говорять і в Москві і Петербурзї. Виступаючи против священикам рівночасно треба би підкопати віру і наш обряд. Тим часом грецко католицкий обряд тут в Галичинї є одною із головних твердинь рускости. Ото-ж мали-б те все розрушати, що власне держить нашу так тяжко занепавшу народність. Я не буду класти огню

під рідну стріху. Ширенє атеізму людом уважаю шкодливим для всеї суспільности.— Драгоманова моя заява видимо діткнула немило; він звернув бесіду на річи літературні. Перед кількома роками я перетолкував Опіди „Вітку бозу“. Драгоманів знав тоту „Вітку бозу“, я-ж єму її післав. Він чудовав ся, що я міг перевести таку річ без жадної вартости. (Тут покійник помиляв ся: оповіданє тото з'ображене психольоґічно вірно, а хоть не служить »новим ідеям«, однакож має велику стійність артистичну, тож переложено „Вітку бозу“ з анґлійского майже на всі язики европейскі). Я-б вам — казав покійник — поручив до перекладу инші твори, в котрих плекають ся нові ідеї, передовсім же повісти Золї. На те поркнув я трохи нетерпливо: Золї? мав би я переводити, то вже би волів щось клясичного. (Повісти „Золї“ мають свою вагу; тілько они пригідні для інтеліґенциї, а ніяк не годять ся для нашого люду а именно для першого обзнакомленя єго з літературою; для люду потрібні повісти омавляючі домашні відношеня або по крайній мірі подібні до них случаї). Межи покійником Драгомоновом а мною в поглядах на піддвиженя малоруского народа були значні ріжниці: я уважав піддвигнути наш нарід тихою, муравельною працею, економічним розвиванєм люду, ширенєм між ним почуствованя національного і розвитком рідного язика, так що-б він був гідним середником образованя. Питаній релїґійних і обрядових я зовсїм не тикав, лишаючи се самим священикам яко душстаровникам люду.

(Дальше буде)

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Сави препод.; римо-кат.: Грациана. — В четвер: руско-кат.: *Николая Чуд.*; римо-кат.: Немезия.

— **Обіжник намісництва до старостів.** Gazeta Narodowa доносить, що намісник видав до старостів східної Галичини отсей обіжник: Від часу до часу доходять до мене жалоби, появляючі ся впрочім і в рускій пресї, які квестионують безсторонність урядників полїтичних властий супроти сторін рускої народности. В останних місяцях передовсїм жалувано ся з многих сторін на то, що полїтичні власти переслїдують Русинів, котрі при останних виборах до державної ради в округах, де виступали кандидати польскі і рускі, мали віддати голоси на руских кандидатів. Не вірю в те, аби в якій з підчинених менї полїтичних властий мало бути, а тим менше проявляло ся на зверх змаганє робленя ріжниції в поведеню зі сторонами, належними до ріжних народностий. Але навіть виїмки, навіть відокремлені події, які могли би сьвідчити про неприхильний настрій властий, чи то поодиноких урядників до руского населеня, або про керованє ся яким упередженєм при полагоджуваню справ, де виступають Русини, яко інтересовані сторони, були би недопускаємим і каридостойним нарушенєм підставового обовязку власти однакового трактованя всїх горожан держави без огляду на їх народність або віроісповіданє. Не потребую Вам пригадувати, що першою условиною осягненя через адмінїстрацию держави додатних вислїдів своєї діяльности є вповнє в населенє пересьвідченя, що оно може числити на повну безсторонність і найдальше ідучу зичливість адмінїстрацийних властий. Позисканє проте довіря населеня має бути найважнїйшою задачою і найгорячійшим стараннєм кождого полїтичного урядника, а найдрібнїйші ухиблення проти того довіря мусять відбити ся шкідливо на взаєминах населеня з властию. Поручаю Вам отже з цїлим натиском дбати про се, аби поведенє функционарів староства супроти сторін рускої народности було все строго обєктивне і не давало в нїчім навіть позору незичливости або переслїдуваня. — Сей обіжник подасьте до відома всїх урядників староства.

— **Українські богослови супроти кровавої іматрикуляциї.** Укр. богословска молодїж у Львові зібрана по причині подій з дня 14. с. м на львівскім унїверситетї ухвалила — як доносять нам в комунїкатї — отсї резолюциї: 1) Щоби богословска молодїж зложила як найскорше свої карти іматрикуляцийні на руки унїверситетских властий з відповідною письменною заявою; 2) рішила, здержати ся поки що від всяких унїверситетских викладів не маючи запоруки, що єї здоровля і чести нїхто не нарушить; 3) взиває австрийске правительство, щоби вглянуло вже раз у наші невідрадні відносини на унїверситетї, потягнуло виновників розливу крови до строгої одвічальности, сповнило культурні постуляти українського народу, а тепер постарало ся о забезпеченє житя і чести горожан унїверситету; 4) апелює до українських послів, щоби з як найбільшою рішучостю поставили унїверситетску справу, а специяльно онодїшні події, перед форум цїлої держави і сьвіта; 5) взиває правительство, щоби оповістило своє розпорядженє до львівского унїверситету, яким мінїстерство заряджує відчитанє роти іматрикуляцийної не в польскій але в латиньскій мові.

Руска часопись в Бразилії. Тов-о „Просьвіта“ в Курітибі почало видавати двотижневник великого формату п. н. „Зоря“ під редакциєю п. Стефана Петрицкого. Нині наспіло до нас 1. число сеї рускої ґазети в Бразилії з дня 15. падолиста. Зміст єго буде цікавити нашу суспільність, тому подаємо єго. Пів першої сторони займає заголовок в рускій і португальскій мові (Aurora, Jornal Rutheno-Ukraino no Brazil) з великими гербами: галицкої Руси (лев) і Бразилії (5-промінна зьвізда на кокарді). Долїшну половину займає відозва до русько-укр. народу в Бразилії. На другій сторонї є друга підозва, в якій попри заохоту до передплати находимо поклик до орґанїзациї параньских Русинів на всїх областях народного житя. Дальше йдуть новинки. На 3. стор. поміщено спис складок на друкарню, а решту відступлено на анонси. Четверта сторона є португальска. Крім анонсів в португ. мові містить ся там початок статї п. з. Ruthenos-Ukrainos no Brazil, в якій інформує ся Бразилїян про житє, історию і письменьство нашого народа в Европі і в Бразилії. Найцікавійша для нас є вступна статя, тим більше, що редактор „Зорі“ прибувши перед 5 лїтами до Парани коштом „Параньского комітету“ у Львові, замість, як обіцяв, помагати тамошній Василияньскій місиї в орґанїзациї параньских Русинів, почав бунтувати Русинів проти оо. Василиян. На хосен се єму не вийшло, бо нїгде не міг довго остояти ся. У вступній статї, починаючій ся словами »Нарід без друкарнї(?) се не є нарід“ ред. запрошує до участи в вид. »Зорі« оо. Василиян і каже:

„Нашою проґрамою нїчо инше, як моральна, просьвітна і економічна робота, а до справ релїґійних не будемо пхати свого носа, бо се річ наших сьвящеників. Дописий против сьвящеників і навідворіт сьвящеників против їх парохіян не помістимо в нашій часописи, бож то прецїнь річ звісна, що ще ся такий не вродив, щоби всїм догодив. Так сьвящеників, як письменних кольонїстів запрошуємо до співудїлу в нашій роботї, се прецїнь є обовязком допомочи нам своїми поучаючими дописями; однакож застеріґаємось з гори, що дописи з напастию, обмовами і клеветами не знайдуть в нас місця. Що часопись наша релїґійна, о тім нїхто не повинен сумнїватись, бо кождий з нас розуміє, що наш руский обряд є нерозлучним з рускою народностию. Прецїнь маємо богато примірів, що хто спроневірив ся рускому обрядови, той спроневірив ся рускій народности, протеє завсїгди буде нашим кличом: „Сьв. руска церков і славна неня Русь Україна!“ Катехизация і проповіди знайдуть місце в нашій часописи і о тоє дуже умильно просимо всїх сьвящеників, бо ми надіємо ся, що часопись дійде до всїх закутків Бразилиї і Арґентини, тож най люди наші хоть з письма відчитають поученя релїґійні, коли не мають случайности їх почути в наслїдок дуже великого віддаленя від рускої церкви“. Решта статї посьвячена просьбі до оо. Василиян, щоби заохочували нарід до жертв на друкарню. Редакция „Зорі“ признає, що без оо. Василиян нїчого не вдїє, бо нарід стоїть за ними і не слухає підшептів радикальних лжепророків. Як справа уладнаєсь в Паранї, не беремось пересуджувати, однак супротив запевнень редакциї »Зорі« можемо надїяти ся, що ворогованє деяких одиниць проти оо. Василиян устане, що певно вийде на добро руско-кат. Церкви і руского народа. — Адрес „Зорі“: Curityba, Rua Couselheiro Barradas No. 194. Річно коштує „Зоря“ 9 К.

— **Вечір київского товариства „Просьвіта“,** присьвячений українському письменникови М. Коцюбиньскому, пройшов з повним материяльним успіхом.

Оповістки.

— **Заг. збори „Товариства вакацийних осель“** у Львові відбудуть ся в понедїлок дня 30. с. м. в комнатах „Рускої Бесїди“, ринок ч. 10. о год. 6. вечером з отсим порядком дневним: 1) Отворенє заг. зборів. 2) Відчитанє протоколу з останних заг. зборів. 3) Звіт уступаючого видїлу. 4) Внески членів. — *Видїл.*

— **Зі Станиславова.** Тов-о „Руских жінок в Станиславові уряджує на дохід »Бурси дївочої« сьвятониколаївский вечер в четвер 19. с. м. о 6. год. в салї тов-а ім. Кілїньского при ул. Вірменьскій. Вступ 1 К, для дітий 40 с, для учеників 30 с. Дарунки для дітий приймає ся від 4—6 год.

— **З зелїзниць.** З днем 1. січня 1908 змінить ся дотеперішні назви стаций на зелїзници льокальній Позоріта-Люізенталь копальня ось як: назву стациї Люізенталь копальня змінить ся на Фундуль-Малдові, а назву перестанку Фундуль-Молдові на Люізенталь (Гандаль).

Наука, штука, лїтература.

— *Тимотей Бурдуляк:* **Федь Триндик.** Оповіданє. Стор. 32, 16°. Ціна 20 сот. Сю книжочку видала »Просьвіта« яко 330. число свого видавництва.

— **Нові книжки.** Перший том українського декляматора „Розвага“, уложений Олексою Коваленком, мав серед публики дуже великий успіх: за півтора року сї книжки розійшлись до 8 тисяч примірників. Се заохотило видавців видати і другий том „Розваги“. II том вже видруковано. В другому томі надруковані нові твори — поезиї і оповіданя, що не увійшли в перший том, з 50 портретами поетів, письменників і артистів. В книзї є чимало перекладів в клясичних та закордонних европейских авторів, з їх портретами. Ціна II тому 1 карб., в артистичній оправі 1 карб. 50 коп.

— **Нові переклади.** Сими днями в Київі вийшли з друку переклади: „Монна Ванна“ песа на три дії Моріса Метерлїнка, в перекладї з француской мови М. Загірньої та „У золотих кайданах“ комедия Октава Мірбо на 3 дії, в перекладї В. Грінченка.

З державної ради.

Вчерашне засїданє палати послів почало ся о 3. год. по пол. Президент Вайскірхнер відпер рішучо критику президиї австрийскої палати послів виголошену угорским премієром д-ром Векерльом в угор. соймі. Потім мало наступити відчитанє численних інтерпеляций руских послів в справі події на львівскім унїверситетї, яких відчитанє презид. Вайскірхнер відложив на конець засїданя і удїлив голосу пос. Фінкови до дневного порядку.

Се заряджене викликало скандальну бучу зі сторони руских послів. Почали свистати, кричати, тупати ногами і пультами, аби заглушити бесїдника. Пос. др. Бачиньский

вирвав віко пульту, розломав єго на троє і найбільшим куснем дошки кинув в президента. Дошка полетіла понад головами послів, зачепила кантом пос. Маєра і не долетівши до трибуни президента, влучила в голову словіньского посла др-а Бенковича, що стояв перед лавою міністрів. Др. Бенкович упав омлілий. Посли прискочили на поміч і винесли єго з салї до читальнї, де обандажували єму глубоку рану під оком. Тимчасом посли християньско суспільні, не знаючи, хто кинув дошку на президента, метнули ся в сторону лав рускіх послів з криком: »Покажіть, хто то зробив! того лайдака віддати до прокураториї!« Руских послів заступило кількох социялістів, а др. Бачиньский, наляканий, утік на зад салї. До него приступив пос. Поґачнік і радив єму, піти і перепросити д-ра Бенковича, та повів єго до читальнї. Між иншими рускими послами настала конституция. Президент замкнув був засїдане зараз по зраненю пос. Бенковича. Пос. Романчук пішов сейчас до президента, аби єго перепросити, але христ.-суспільники не довіряючи єму, не допустили єго до трибуни. Пос. Романчук удав ся проте за президентом до канцеляриї.

По 20-мінутовій перерві презид. Вайскірхнер отворив знова засїдане, висказуючи жаль з приводу нечуваної події в палатї, вибраній загальним голосованєм та висловив надію, що ся палата була видівнею подібних подій перший і останний раз. Дальше подав до відома, що голова руского клюбу пос. Романчук явив ся у него, аби з причини некваліфікованого поведеня пос. Бачиньского висловити найглибший жаль і в тій справі забере голос при кінци засїданя.

Дальше промовляв пос. Фінк, потім п. Ніснер (соц. дем.), п. Бомба і Немец в справі австро-угорскої угоди, почім приступлено до голосованя. Всї внесеня меншости відкинено і принято артикули обох угодових законів і додаткову резолюцию п. Сілінґера, аби австрийске правительство звернуло бачність угорского правительства на законне поведене з немадярскими народностями на Угорщинї.

На сїм наради перервано. Руські посли зрекли ся дословного відчитуваня своїх інтерпеляций. Пос. Романчук забрав голос і зложив отсю заяву: На початку нинїшного засїданя прийшло до подій, які мусїли викликати розярене і обурене у всїй палатї а неменше і в рускім клюбі, бо оден з членів мого клюбу був нещасливою причиною того випадку. Дізнавшись про те, а хотів безпроволочно висказати мій жаль високій палатї. Однак з причини зрозумілого обуреня в палатї се менї не вдало ся; тож я просив президента, аби мій жаль подав до відома високої палати. Дякую за те п. президентови. Хотяй обурене руских послів з приводу онодїшних подій на львівскім унїверситетї є природне і зрозуміле, то однак подібна подія є як найменше бажана і прошу, аби не кладено її на рахунок руского клюбу. Ще раз висказую свій найглибший жаль і прошу високу палату о прощене, що оден з членів нашого клюбу, хотяй, як він впевняє, без наміру викликав ту подію (оплески).

По кількох запитанях до президента замкнено засїдане.

Телеґрами

з дня 17. грудня.

Рим. На вчерашнїй папскій консисториї Сьв. Отець іменував чотирох кардиналів і кількох епископів.

Відень. Polit. Corr. замістила заяву „старорусского клюбу“ з підписами о. Давидяка і д-ра Глїбовицкого, що він не солїдаризує ся з вчерашною демонстрациєю руского клюбу в парламентї.

Опава (Шлеск). При доповняючім виборі посла до держ. ради вибрано послом Ігн. Дашиньского (соц.) двома третинами всїх голосів.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і каварня — ріг ул Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 16. с. м.: Герасимович Ів., Рава руска; Марко Зіммер, Микуливцї; Йосиф Раковский, Залїщики; Галамай Андрей, Кудобинцї; Миколаєвич Яків, Тернопіль; о. Алекс. Саноцкий, Мачишин; Олекса Сиссак, Сокаль.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма,

від 16. до 31. грудня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

„Псалтиря розширена“

в дусї християньскої молитви і пр. для ужитку церков. і молитвенного, поручена всїми трома Ординариятами. — В оправі 4 кор., брошурована 3 кор. 50 сот. Висилає за попереднім присланєм гроший, або послїплатою: А. Слюсарчук, парох Рунґури, п. Печенїжин.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи нїякої провізиї.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

(15—?)

!Кашель!

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідоцтв доказує помічний вислїд

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Груднї кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лїкарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флеґми, закатареня устної ями, дихавицї і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всїх аптиках і дроґериях.

(5—24)

Трівкий і певний зарібок від 20 до 30 К тижнево

Може мати кождий, хто буде працювати на опатентованій „довгій“ машинї

„Славія“

Анї вік анї час не можуть бути на перешкодї.

Віддаленє не має жадного значіня.

Докладне виученє даром.

На бажанє посилаємо учительки до дому.

Скінчені працї приймаємо до дальшої відпродажи.

Перше галицке підприємство домашних робіт поньчошкових на довгих машинах до плетеня

Лїбаль і С-ка

Заресстроване товариство торговельне

Львів, ул. Кохановского ч. 39—34.

Не купуйте кулистих машин, бо они без вартости!

Жадайте проспектів. (34—?)

Товариство взаїмних обезпечень

„Днїстер“

у Львові, при улицї Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних і господарских, збіжа і пашї на случай шкід заподїяних через **пожар**. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди лїквідує і виплачує »Днїстер« з найбільшою скоростию. При оцїнцї шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив »Днїстер« **13.747 відшкодовань** в сумі **сїм і пів міліона корон.**

Зиск по скінченім роцї звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають полїси „Днїстра“ при удїлюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає »Днїстер« для Краківского Товариства, а провізию від таких обезпечень відступає „Днїстер“ на добродїйні цїли

Поясненя до обезпечень удїляє Дирекция або аґенти

Аґенциї »Днїстра« находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить инший аґент »Днїстра«, можуть письменні селяни старати ся о удїленє аґенциї. До тепер дістали аґенти 969 507 К провізиї.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 550.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866·35
„ резерви специяльної	„ 31.040·73
„ емерит урядників	„ 185.810·21
инші фонди заосмотреня .	„ 25.000 —

Канцеляриї отворені для сторін тільки перед полуднем (8—3 год.).

Селяне! покривайте дахи бляхою або дахівкою!

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Видає і відповідає за редакцию Семен Ґорук.

З друкарнї В. А. Шийковского.